

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 1-3 ปี กับสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตรตามการรับรู้ของมารดา โดยทำการศึกษาครอบครัวที่บิดามารดาและบุตรอาศัยอยู่ด้วยกัน มีบุตรอายุ 1-3 ปี ซึ่งบิดาและมารดาสามารถอ่านออกเขียนได้ และอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี จำนวน 150 ครอบครัว ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน สิงหาคม ถึง กันยายน 2539

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 1-3 ปี ซึ่งผู้วิจัยสร้างเองโดยอาศัยแนวคิดของดิวอลล์ (Duvall, 1971 ; Duvall cited in Duvall & Miller, 1985) และแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร ซึ่งผู้วิจัยสร้างเองโดยอาศัยแนวคิดของมอร์โรและวิลสัน (Morrow and Wilson, 1961) และสตินเนต (Stinnett, 1983) เครื่องมือนี้ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน และหาความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.96 และ 0.91 ตามลำดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC⁺ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 1-3 ปี และคะแนนสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ระหว่างคะแนนการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 1-3 ปี กับคะแนนสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร

ผลการวิจัยพบว่า

1. การรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 1-3 ปี โดยรวม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.58 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับบุตรมีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการดูแลบุตรทางด้านร่างกาย และด้านการส่งเสริมพัฒนาการบุตร ตามลำดับ

2. สัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตรค่อนข้างสูง (ค่าเฉลี่ย 3.42 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน) เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านการยึดถือปฏิบัติตามหลักศาสนามีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดการกับภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นกับบุตร การมีความผูกพันรักใคร่กัน การพักผ่อนหย่อนใจร่วมกัน การชื่นชมคุณค่าในตัวบุตร การติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างบิดาและบุตร และความคาดหวังในความสำเร็จของบุตร ตามลำดับ

3. การรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 1-3 ปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.4873$, $P < 0.001$)

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า การรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัย 1-3 ปี มีความสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1. ด้านบริการ พยาบาลควรส่งเสริมให้บิดาเกิดความสนใจและมีบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ควรจัดให้มีโครงการให้ความรู้แก่บิดาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร และเน้นให้บิดาเห็นความสำคัญของบทบาทบิดาในการเลี้ยงดูบุตรว่าจะส่งผลโดยตรง ทำให้บิดาและบุตรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งจะเป็รากฐานให้บุตรมีพัฒนาการที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา และมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ ดีในอนาคตต่อไป ซึ่งโครงการควรจัดเริ่มตั้งแต่แผนกฝากครรภ์ขณะที่สามีพารยามาฝากครรภ์ โดยจัดให้สามีได้เข้า Father class

1.2 ควรจัดทำโครงการฝึกหัดบิดา ให้บิดามีบทบาทด้านการดูแลบุตรทางด้านร่างกาย ด้านการส่งเสริมพัฒนาการบุตร และด้านการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับบุตรเพิ่มมากขึ้น

2. ด้านการศึกษาควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับบทบาทบิดาในหลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออาชีวศึกษา โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทการเป็นบิดาด้านต่าง ๆ เน้นบทบาทด้านการเลี้ยงดูบุตรวัยต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ นักเรียนนักศึกษาได้มีความรู้เกี่ยวกับบทบาทบิดาเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

3. ด้านการวิจัย

3.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรในเขตเมืองและเขตชนบท

3.2 ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตร เช่น สัมพันธภาพระหว่างบิดาและมารดา ทักษะของมารดาต่อบทบาทบิดา

3.3 ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตร กับสัมพันธภาพระหว่างบิดาและบุตรในวัยต่าง ๆ เช่น วัยก่อนเรียน วัยเรียน วัยรุ่น

3.4 ควรมีการศึกษาถึงการรับรู้บทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรกับสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาและบุตร